

2018 החיים למתקדמים

בהיר עד מעונן חלקית, בעננות בגובה רב

8-(-2)	מוסקבה	29-13	ב"ש	22-13	גליל
20-9	ברלין	16-6	ניו יורק	24-14	חיפה
33-26	בנגקוק	12-9	לונדון	25-15	ים
10-(-1)	בייג'ינג	15-10	פריז	25-15	ת"א

קלאוס רושה בתמונה מהסרט. "המשטרה אמרה לי שכזר אסור לי להביע את דעותי"

נגד התרבות הבורגנית ונגד אלימות משטרתית. לעיריית ציריך לא היה שום רצון שרעיונות כאלו יתפתחו". רושה, יהודי, בן לניצולי שואה מהונגריה היה בן שנתיים כשברח משפחתו מהמשטר הסובייטי לציריך. הוא התחנך בפנימיות ואת יהדותו הצניע. כשהיה בן 15 הצטרף לתנועת נוער ולראשונה חש בנוח, כך הוא מעיד בסרט. כשהמשיך טרה סגרה את המרכז צילם את המתרחש, מה שהוביל למעצרו הראשון בכיבוד כשהיה בן 17 בלבד.

שבה נוקטת המשטרה השוויצרית כלפי אורחיה וכלפי עיתונאים המתעדים ומסקרים אותה. הסרט מתמקד בסיפורו של אחד מאותם עיתונאים וצלמים: קלאוס רושה (63), שאת הקריירה העיתונאית שלו החלה בנעוריו, כשהיה אחד ממובילי מחאת תנועות הנוער העצמאית, שם החל לתעד את אלימות המשטרה. "עד היום אני לא מבין מה כל כך גרוע במרכז לנוער", אומר רושה בראיון ל"כלכליסט". "זה היה מקום שבו אנשים יכלו להיפגש ברוח חברתית ולא ממניעים קפיטליסטיים. זו היתה גם תנועת מחאה פוליטית נגד שימוש באנרגיה גרעינית,

בסצנת הפתיחה לסרט הדוקומנטרי "קלאוס רושה: אורח ללא מדינה", נראים רחובות העיר ציריך בשווייץ כאזור מלחמה: עשרות שוטרים חמושים ברימוני גז מריעים וברובים יורים כדורי גומי על אלפי מפגינים ומפזורים הפגנה נגד סגירת מרכז נוער עצמאי (AJZ) שהקימו התושבים. הסרט מ-2016, שאותו ביים במשך שמונה שנים העיתונאי והבמאי השוויצרי אריך שמידט, הוקרן בפסטיבל הקולנוע "אפוס" במוזיאון תל אביב לפני שלושה שבועות. הוא חושף לציבור את האלימות

המשך בעמ' 23

מחוץ לפריים

המשך
מעמ' 24

"מעצר כזה יכול לגרום לך או לעור לם לא לעשות דבר כזה יותר או לומר: 'זו חובתי כאזרח לעמוד לצד אנשים אחרים'". רושה שבחר בעמדה השנייה, נהפך לאחד ממנהיגי המחאה ולעיתונאי שמתעד הפגנות ולכן לאחד מאויבי מש"טרת ציריך:

הוא הוכה, נעצר, ספג שיחות טל-פון מאיימות וגילויי אנטישמיות, ובמ"שך יותר מ-40 סורבה בקשתו לאזרחות שוויצרית.

אחרי הקרנת הסרט בשוויץ התלהט דיון ציבורי סוער בדבר היותו של רושה חסר לאום. "משפחתי עזבה את הונגריה באופן לא חוקי וכך איבדנו את אזרחותנו. ואני נתקלתי בסירוב בשל הפעילות הש-

מאלנית שלי", מספר רושה. "הועמדתי לדין פעמים רבות אך מעולם לא הור"שעתי. המשטרה טענה שסוג הפעילות שלי אסורה לזרים, אך זו לא טענה קבילה. נאמר לי שכור, אני לא רשאי להביע את דעותי. זה מגוחך. אם כעיתונאי אסור לי לומר מה שאני חושב כיוון שזה פוליטי ושאני זר, זה אבסורד מוחלט".

בשוויץ זר זה שלי

אחרי נפילת המשטר הסובייטי קיבל אזרחות הונגרית ועזב לשם (מאז חזר לציריך). בשוויץ "בעקבות מעצרי המש"טרה נוצרה לי תדמית של אדם מפחיד", הוא מספר. "זה למעשה חלק מתהליך הקרימינליזציה שעושה המשטרה לא-זרח: לעצור מישהו, לא להעניק לו אזרחות ובכך לשמר את תדמיתו הציבורית כזר. בשוויץ זר נתפס כשלילי וכמאיים."

כעיתונאי בכיר רושה מכיר הרבה פוליטיקאים שוויצרים. מדוע תגובתם לא מופיעה בסרט? "לסרט התראיין ראש העיר הקודם של ציריך ואחר כך התחרט ואסר עלינו לפרסם אותו", מספר רושה. "פנינו לכל מפקדי המשטרה ב-30 השנים האחרונות ואיש מהם לא רצה להתראיין. במשך השנים הוזמנתי לדבר בטלוויזיה השוויצרית. אם הגעתי לאולפן – אף שוטר לא הגיע לדיון. לדיונים אתי הגיעו פוליטיקאים שוויצרים, אך מעולם לא שרים בממשלה".

למה בעצם?

"הם פחדו ממני. הייתי אז נשיא אגודת העיתונאים, אדם ידוע. יכול מאוד להיות שאם היתה לי אזרחות הייתי רץ

קלאוס
רושה היום.
הפוליטיקאים
פוחדים ממני
צילום:
נמרוד גליקמן

לפוליטיקה. לא רצו שאכנס לפוליטיקה וזה פרט מאוד חשוב בכל הסיפור. אני לא רק מדבר, יש לי רעיונות ואני מבצע".

שלושה בתים

היעדר האזרחות מנע מרושה מלהכיר את משפחתו בהונגריה ובישראל. ורק בשנים האחרונות סגר את הפער הזה.

אז איפה הבית שלך היום?

"הייתי אומר שיש לי שלושה בתים: בשוויץ שבה חייתי 54 שנים, הונגריה היא ביתי כי זאת שפת אמי ובישראל אני מרגיש בבית לא רק בגלל שיש לי כאן משפחה, אלא כיהודי".

מה עמדתך על מבקשי המז

קלט בישראל?

"המדינה חייבת להעניק להם מעמד. יהודים תמיד סבלו מדיכוי, הייתי רוצה לראות את ישראל כמדינה בעלת מוסר גבוה יותר, גבוה יותר מזה של שוויץ, וזה לא כל כך קשה".